

Ravakka

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Leader Ravakka vuosiraportti 2019

1. Strategian toteuttaminen vuonna 2019

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

- *Analyysi Leader-ryhmän paikallisen kehittämisstrategian tavoitteiden toteumatilanteesta kokonaisuudessaan.*

Loisto-strategia on toteutunut hyvin sekä omien määrällisten ja laadullisten tavoitteiden, että painopistejakauman osalta. Oma toimintaa on painotettu nuorten aktivointiin ja nuorisotyöryhmän perustamiseen. Vuoden 2019 teema oli Ympäristö, jossa elämme. Panostimme sekä aktivointiin, että ympäristöhankkeiden rahoittamiseen. Alkuvuodesta aloitimme oman tuotannon hankkeen, johon palkattiin osa-aikainen ympäristöneuvoja edistämään yhdistysten toimia ympäristön hyväksi.

Jaettavaksi saatu kehys on sidottu lähes kokonaan ja olemme rahoittaneet hankkeita monipuolisesti ja alueellisesti kattavasti. Rahoitetut hankkeet ovat toteuttaneet strategiaa hyvin ja olemme aktiivisesti myös toteuttaneet oman tuotannon hankkeita teemoista, jotka hyvin tukevat strategiaa ja olisivat muuten jääneet hankkeistamatta.

Strategian määrälliset tavoitteet ovat toteutuneet pääasiassa hyvin ja osittain jopa ylitetty. Työtä tekeville -painopistealueen tavoitteista parhaiten ovat toteutuneet uudet palvelut maaseutualueille, matkailupalvelut ja yritysten yhteistoiminta. Uusia sivuelinkeinoja ei ole syntynyt tavoitteiden mukaisesti emmekä ole rahoittaneet uusiutuvan energian tai cleantech -alan yrityksiä, mutta niitä on kuitenkin alueelle syntynyt.

Aktiivisesti arjessa -painopistealueen useat tavoitteet ovat ylittyneet, kuten uudet ja kunnostetut kokoontumistilat, asukashankintatoimenpiteet ja yhteistyöverkostot. Uusia kylä- ja asukasyhdistyksiä ei ole perustettu tavoitteiden mukaisesti. Kyläyhdistykset alueella toimivat melko aktiivisesti, ja tavoitteita asetettaessa ajateltiin enemmän uusia asukasyhdistyksiä, mutta niiden aktivoimiseen ei ole ollut resursseja.

Ympäristö, jossa elämme -painopistealueessa parhaiten on toteutunut luonnon virkistyskäytön lisääminen, kohteita on ollut jo 26 kpl. Teemahanke ”Luontopolut ja retkeilyreitistöt” poiki myös useita suoraan rahoitettuja hankkeita. On ollut hieno huomata miten yhdistykset pyyteettömästi toteuttavat näitä hankkeita talkoilla, vaikka hyödynsaajia ovat enimmäksä määrin suuri yleisö eivätkä yhdistyksen jäsenet. Kyselyjen perusteella alueen asukkaat toivovat meidän tukevan enemmän ympäristöä parantavia toimia. 2019 palkkasimme osa-aikaisen ympäristöneuvojan edistämään tätä painopistealuetta. Uusia ympäristöyhdistyksiä on perustettu ja useita ympäristönhoitotoimenpiteitä on aloitettu neuvonnan ansiosta.

Aineeton pääoma ja kulttuurien kohtaaminen -painopistealueen tavoitteista ovat hyvin toteutuneet uusien kulttuuritapahtumien määrä ja syntyneiden kansainvälisten kontaktien määrä. Tätäkin painopistealuetta edistämme ECHOES -hankkeessa, joka on kansainvälinen hanke, mutta paikallisesti edistämme ruohonjuuritason kulttuuritoimijoiden verkostoitumista.

Kehystarkastuksessa asettamamme tavoitteet ovat myös toteutuneet hyvin ja ne ovat ohjanneet toimintaamme. Esim. Hankehakijoiden kanssa keskustellaan aina yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa ja heitä kehoitetaan miettimään, löytyisikö yhteistyökumppaneita. Samoin pyydämme heitä miettimään, miten nuoret ja nuorten viihtyminen alueella voitaisiin ottaa paremmin huomioon.

Syyskokouksessa päätetään aina seuraavan vuoden teemasta ja se onkin hyvin ohjannut aktivointia ja parantanut strategian tavoitteiden toteutumista. Vuoden 2019 teema oli Ympäristö. Aloitimme kaksi uutta kansainvälistä hanketta. Hallinnoimme itse näitä hankkeita ja haemme alueelta sopivat toimijat. Toimintatapa on osoittautunut hyväksi, koska alueen yhdistykset pääsevät näin helpommin osallistumaan kansainvälisiin hankkeisiin.

1.2. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

- *Yhteenveto rahoitetuista hankkeista ja toiminnasta strategian painopisteittäin*

32 hakemusta tuli vireille, joista hallitus teki puoltavan lausunnon 23 hankkeesta, näistä oli yritystukia 4 kpl. Yritystuet olivat pääasiassa alkavia yrityksiä ja tuet pieniä investointeja. Yleishyödyllisiä hankkeita rahoitettiin 19, joista 1 teemahanke, 2 kansainvälistä hanketta, joita Ravakka hallinnoi ja kaksi Ravakan oman strategian painopisteiden toteuttamiseen tähtäävää hanketta. Rahoitetuista hankkeista neljä oli alueidenvälistä. Yleishyödyllisiä investointeja 6 ja kehittämishankkeita 10.

- *Saapuneiden hanke- ja yritystukihakemusten määrä (ELY-keskuksen päätöksen saaneet vuonna 2019)*

ELYN päätös 2019 julkinen

	TUET PAINOPISTETTÄIN	KPL	Julkinen	yht.
1	Työtä tekeville	7	144 655,40	20,5
2	Aktiivisesti arjessa	6	114 716,64	16,3
3	Ympäristö, jossa elämme	8	337 179,11	47,8
4	Aineeton pääoma ja kulttuuri	4	109 108,22	15,5
		25	705 659,37	100,0

ELYN PÄÄTÖS

	TUET PAINOPISTEITTÄIN KUMULATIIVINEN	KPL	Julkinen yht.	%	Tavoite %
1	Työtä tekeville	41	1 002 645,70	30,5	30
2	Aktiivisesti arjessa	37	927 259,21	28,2	30
3	Ympäristö, jossa elämme	27	849 214,32	25,9	25
4	Aineeton pääoma ja kulttuuri	16	504 486,22	15,4	15
		121	3 283 605,46	100	
	Hankkeen koko keskimäärin	27	137,24		

- *Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella ELYn kautta ELY-keskuksen kiintiöstä*

Ravakan hallinnoimassa Megafoni, Satakunnan maaseuturahaston tiedotushankkeessa ja Haloo maaseutu - hankkeessa edistetään tiedotusta maaseuturahastosta mahdollistajana Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Ravakka on mukana kumppanina Ukipolixen Asukasluotshankkeessa, jossa vastataan alueen rakennemuutoksen ja uusasukkaiden mukanaan tuomiin haasteisiin. Lisäksi olemme edistäneet alueellista matkailun kehittämishankkeen syntyä.

- *Toiminta rakennerahastojen ja EMKR:n rahoituksella*

Hallinnoimme Selkämeren-Pyhäjärven kalatalousryhmää, joka saa rahoituksensa alueen kunnilta ja EMKR:stä. Kalatalousryhmällä on oma hallitus, joka päättää rahoitettavista kohteista. Kehystilanne:

Sitomatta koko kehiksestä (27 %) 269 977,94 € mikä sisältää jakamattoman osuuden ja päätyneiltä hankkeilta palautuneen osuuden.

1. Alkutuotanto ja infrastruktuuri (39 % tuesta), 325 666,39 € ja

2. Osaaminen ja Imago (61 %) 491 236,57 €

Hankkeita puollettu 38 kpl, joihin sidottu yhteensä 816 902,96 €.

Tukitaso hankkeissa keskimäärin 80%.

- *Toiminta muulla rahoituksella*

Tällä hetkellä ei ole käynnissä muilla rahoituksilla hankkeita. Joitain suunnitelmia Erasmus+ hankkeista on käynnissä

- *Esimerkkejä hyvistä raportointivuonna rahoitetuista hankkeista*

ProAgria Länsisuomi, Kuvauskooperit maataloustyökaluina. Hanke lähti omasta Startti-Leadertuesta avoimen datan osajalle. Hän kertoi voivansa myös kouluttaa kooperien kuvan tulkintaa. Etsimme hankkeelle hakijaksi ProAgrian ja nyt koulutus on saavuttanut alueemme maatalouden toimijat ja myös levinnyt julkisen puolen toimijoiden keskuuteen. Osaamisen ansiosta työt helpottuvat kaikilla toimijoilla.

Sydänmaan pienviljelijäyhdistyksen klapiin hankinta oli pieni investointi, mutta vaikutuksiltaan suuri. Kaikkien käytössä oleva klapi on lisännyt yhteisöllisyyttä. Tämä aktiivinen yhdistys valittiin Satakunnan vuoden kyläksi

Eläkeliiton Eurajoen yhdistyksen penkkihanke. Keskustaan asennettiin penkkejä siten, että huonosti liikkuvat uskaltavat lähteä ulos liikkumaan, koska seuraava lepopaikka näkyy aina edessä.

Ukipoliuksen AR lisätyn todellisuuden hanke on parantanut alueen toimijoiden ja myös yritysten ymmärrystä lisätyn todellisuuden käyttömahdollisuuksista. Hankkeen tuloksena syntyy asukkaiden ja matkailijoiden käyttöön mukavaa historiallista tarinaa yhdistettynä tähän päivään.

Lounais-Suomen metsäkeskuksen Metsäbiotaloushanke tuo meidänkin alueelle tiedotustilaisuuksia uusista metsätalouden mahdollisuuksista.

Puhdas Mannervesi ry:n kuormitus kuriin hankkeessa tehdään vesistönsuojelu suunnitelma, tiedotetaan ja opastetaan sekä perustetaan kaksi kosteikkoa Pyhärannan ja Pyhämaan välillä olevaan sisäveden kaltaiseen Manneveeseen.

SAMK:n alueidenvälisessä yritysryhmähankkeessa Eurajoen ja Luvian matkailu- ja hyvinvointipalveluja tuottavat yritykset kehittävät toimintaansa.

Riistapajan perustaminen maatalouden yhteyteen tuo kaivatun palvelun pienteurastamon muodossa Mynämäkeen.

Satakunnan ja Varsinais-Suomen Sydänpiirien Messii -hankkeet opastavat alueen asukkaita sydäniskurien käyttöön ja hankkeissa kerätään myös tietoa, missä sydäniskureita sijaitsee. Hankkeen myötä on myös hankittu lisää sydäniskureita julkisiin tiloihin.

- *Kuvaus teemahankkeista*

Alkuvuonna päättyi Yht puuttuu 1 teemahanke, joka raportoitiin viime vuonna. Yht puuttuu 2, toteutettiin vuonna 2019 ja loppuvuodesta avattiin kaksi uutta hakua, kestävän kehityksen investoinnit ja tapahtumanjärjestäminen

Yht puuttu 2 hankkeessa hyväksytyjä alahankkeita oli 14. Kahdessa alahankkeessa ostettiin kylätalolle kalusteita ja yhdessä varusteltiin kylätalon keittiötila. Kahdessa alahankkeessa tehtiin puucee ulkoilijoita varten, kahteen kohteeseen hankittiin ilmalämpöpumput ja kolmessa hankkeessa ostettiin ulkoilualueiden ylläpidossa tarvittavia työkaluja ja pienkoneita. Viidessä hankkeessa tehdään kunnostustöitä kylätaloilla ja rantasauunoilla.

Toteutunut teemahanke osoittaa, miten pienillä investoinneilla saadaan aikaan yhteisöä hyödyttäviä parannuksia ja sen myötä lisää toimintaa, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia maaseudulle.

- *Leader-ryhmän rahoittamien hankkeiden yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin*

SAMK:n Energiaa ja elämyksiä yritysryhmähanke on Rural Finland II ja Maaseudun Hyvinvointiyrittäjyys hankkeiden kanssa

Luemme koordinaatiohankkeiden uutiskirjeitä ja olemme osallistuneet joihinkin tilaisuuksiin. Välitämme tietoa niiden toiminnasta alueemme toimijoille. Rural Finland II hanke esittäytyi omissa matkailuteemaryhmän kokouksessamme.

1.3. Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

- *Yhteenveto ja esimerkkejä päättyneiden hankkeiden vaikutuksista*

Päättyneet hankkeet toteuttivat Loisto-strategiaa monipuolisesti ja ilahduttavaa on havaita, miten pienetkin hankkeet ovat vaikutuksiltaan suuria. Pääasiallisesti hankkeet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti ja vaikutukset ovat yleensä odotettua laajempia. Erityisesti syntyy uutta toimintaa ja yhteistyö lisääntyy.

Uudenkaupungin Purjehdusseuran Kotisatama -hankkeessa kunnostettiin pursiseuran hallinnassa oleva ranta-alue virkistyskäyttöön.

ELY:n FB päivityksestä poimittua: *Uudenkaupungin Purjehdusseuran hankkeessa ”UPS Kotisatama” toteutettiin mm. laitureita, pienet rantavajat, yhteys kaupungin kuntopolkuun sekä kunnostettiin ja siistittiin ranta-alueita. Näin saatiin hyötykäyttöön myös alueella 90 luvulla tehty ruoppaus.*

Hanke on erittäin hyvä esimerkki yhdistyksen toteuttamasta hankkeesta, jonka lopputuloksena on yleishyödyllisessä käytössä oleva alue. Laitureilta pääsee vesistölle purjehtijoiden lisäksi mm. melojat, suppailijat, partiolaiset ja uimarit.

Kalannin seudun Riistanhoitoyhdistyksen ampumasimulaattori on ollut ahkerassa käytössä erilaisissa tilaisuuksissa. Sen avulla kaikki pääsevät kokeilemaan ammuntaa ja nuoret löytävät paremmin harrastuksen pariin.

Rakennus- ja Saumaus Aaltosen yrityksen investointi on mahdollistanut useiden nuorien työllistämisen maaseutualueilla.

Laitilan Nuorisoverstaan Side by side pyörän hankinta mahdollistaa erityisryhmien osallistumisen pyöräretkille. Hankittu pyörä on kaikkien laitilalaisten erityisryhmien käytössä ja se on tuonut iloa monille.

MTK Varsinais-Suomi alueidenvälinen ”Jos lehmät puhuisivat” -hanke kokosi näyttelyn, jossa navetan ulkopuolella elävät ihmiset saavat kokea elämää lehmien parissa. Näyttely on yhteisötaideprojekti. Teoksien luomiseen osallistui yli 300 ihmistä. Teokset syntyivät sekä ITE-lehmähaasteella että kuva- ja tarinakilpailuilla.

”Jos lehmät puhuisivat” -näyttelytapahtuma on vahvistanut paikallisia toimijoita ja tuonut maaseutua kaupunkiin. Näyttelytapahtumat luotiin paikallisten resurssien avulla. Sen takia näyttely on ollut joka paikkakunnalla erilainen. Näyttely avattiin Berliinissä tammikuussa 2019. Sen jälkeen se on kiertänyt Varsinais-Suomessa. Taidetapahtuman ja näyttelyn kautta luotiin monenlaisia kohtaamisia erilaisten ihmisten kanssa.

MML Mietoisten paikallisyhdistys ry: Tavastilan ulkopeliareena hankkeessa rakennettiin ulkopeliareena Mietoisten kylään. Hankkeessa oli mukana 7 alueen yhdistystä ja sel paransi lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia ja lisäsi yhdistysten yhteistoimintaa. Alueen kehittäminen jatkuu yhteistyössä.

Ukipoloksen Demokatu-hankkeen tavoitteena oli luoda osallistava kaupunkitilan muutosprosessi Uudenkaupungin keskustaan taktisen urbanismin keinoin. Demokadun aikana osallistettiin satoja paikallisia suunnitteluun ja tilojen arviointiin ja itse tilojen testaamiseen osallistui tuhansia ihmisiä. Keskustelu kävi vilkkaana niin sosiaalisessa mediassa kuin paikallismediassakin. Ideoiden- ja tiedonkeruuta tehtiin koko hankkeen ajan. Varsinaisen kokeiluajan jälkeen toteutimme laajan kyselyn, johon saimme yli 400 vastausta. Varmasti kunnianhimoisin tavoitteemme oli ihmisten ja elämän palauttaminen keskustaan. Etenkin nuoret ja lapsiperheet arvioivat kyselytutkimuksessa, että heidän käyttämänsä aika kaupungin keskustassa oli joko merkittävästi tai kohtalaisesti kasvanut Demokatu-projektin ansiosta

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

• Aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muut toimenpiteet

Koska raha on edelleen tehnyt kauppansa hyvin, eikä varsinaisia aktivointi toimia sen suhteen tarvinnut tehdä. Sen sijaan viestinnän tavoitteena oli aktivoida alueen toimijoita, verkkoita heitä ja kerätä heidän toiveitaan ja ajatuksiaan alueen kehittämistä. Järjestimme teemaryhmiä, joissa osallistujina oli alueen toimijoita ja kehittäjätahoja. Näissä puhujina esim. Satakunnan ja V-S ELYjen yritysasiantuntijat, Rural Finland koordinaatiorahankkeen toimijat ja Ympäristöasioiden asiantuntijoita. Kuntakohtaisissa Tulevaisuustyöpajoissa kohderyhmänä kuntien yhdistystoimijat. Näissä tilaisuuksissa kartoitettiin alueellisia tarpeita ja ideoitiin yhdessä tulevaisuutta. Kaikissa tilaisuuksissa myös viestittiin, että vuonna 2020 tulee olemaan vielä hyvin kehystä jaettavaksi ja hankkeiden valmistelu kannattaa aloittaa heti.

Aktivointi, viestintätoimenpiteet ja koulustustoimenpiteet on tehty pääasiassa aktivointirahalla, mutta kaikki työntekijämme tekevät toimia omissakin hankkeissa ja usein tehdään yhteistyössä, joten vaikea eritellä millä rahalla tehty. Maakuntien viestintähankkeissa Megafoni ja Haloo maaseutu tehtiin paljon vaikuttavia kampanjoita ja järjestettiin yhteistyössä erilaisia tilaisuuksia ja seminaareja.

Olimme järjestämässä 39 erilaista omaa tilaisuutta, joissa alueen toimijoita aktivoitiin ja koulutettiin. Osallistujia oli yli 600. Lisäksi osallistuimme 34 muiden järjestämään tilaisuuteen, joissa kerroimme Leader-toiminnasta ja maaseuturahastosta. Osallistujia tuhansia, koska osa oli isoja messuja (Okra, Minifarmimessut, Eurajoen ja Ugin markkinat). Kuntatapaamiset, kylien neuvottelukunnat, elinkeinoryhmät ja valtuustovierailut ovat tehokkaita tiedotuksen kanavia.

Viestintää jatkettiin käyttäen monipuolisesti eri tiedotuskanavia. Vaikka somekanavat ovat helppoja käyttää, saavutettavuus ei aina ole parasta mahdollista, joten olemme jatkaneet myös perinteisin keinoin lähettämällä uutiskirjeitä ja sähköpostitiedotteita. Seuraajat somekanavissa ovat lisääntyneet tasaiseen tahtiin, ja Instagram on selvästi lisännyt suosiotaan. Maakunnalliset viestintähankkeet ovat olleet tehokkaita maaseuturahaston yleisenä tiedottajana ja materiaalin tuottajana. Tietoisuus Leader-toiminnasta on selvästi parantunut.

Hankehakijoille ja yrittäjille järjestettiin infoja ja hakijoille pidettiin hankkeiden aloituspalavereja.

- *Kuvaus ja arvio Leader-ryhmän omasta toiminnasta*

Leader Ravakan oma toiminta oli aktiivista. Vuonna 2019 oli omassa kansainvälisissä hankkeissa useita opintomatkoja ja vastaanotimme vieraita ympäri Eurooppaa. Osallistuminen LINC19 seminaariin Pärnussa oli onnistunut. Mukana oli toimijoita Satakunnan ja Varsinais-Suomen Leader ryhmistä sekä nuorisoryhmäläisiä omalta alueelta, pohjanmaalta ja Skotlannista. Nuorten vetoomukset ja esiintyminen LINCissä sujuivat hyvin ja saimme paljon positiivista palautetta. LINC emon Barbaran kommentti: ”Hienoa, että joku tekee jotain, eikä vain kirjota strategiaansa, että nuoret otetaan huomioon. Meillä Itävallassa 90 % ilmoittaa nuorten olevan tärkeä kohderyhmä, mutta kukaan ei ole tehnyt mitään”

Yksi mieleenpainuva ja mukava päivä oli kevättalvella, kun lähdimme ”kylttikiertueelle”. Veimme tiedotuskylttejä hankkeille, kuuntelimme kuulumisia ja toiveita sekä sometimme ahkerasti. On ilahduttavaa kuulla pienten toimijoiden innostuksesta ja aktiivisuudesta.

Olemme saaneet nuoria mukaan sekä hallitustyöskentelyyn että nuorisotyöryhmän toimintaan. Nuoret ovat myös osallistuneet hankkeiden toteuttamiseen ja tapahtumiin. Nuoria on mukana parikymmentä ja ensimmäinen nuorisotyöryhmän virallinen kokous oli tammikuussa 2019. Nuoriso-Leader rahoitus jatkuu.

Perusneuvonta ja aktivointi jatkuivat totuttuun tapaan. Prosessi on jatkuvaa oppimista ja koko ajan tulee kyselyjä uudentyypisistä asioista. Lainsäädännön ja reunaehtojen sekä järjestelmien hallitseminen on jatkuvaa oppimista ja kehitettävää on koko ajan. Parannettavaa on myös

neuvonnan tarkkuudessa ja selkeäkielisyydessä. Toistot ovat tärkeitä, kun ollaan tekemisissä hakijoiden kanssa, jotka tekevät alueensa kehittämistä vapaaehtoisvoimin niukoilla resursseilla. Perään katsomista tarvittaisiin enemmän, mutta aikaresurssi ei oikein anna siihen myöden.

Olemme rahoittaneet nuorten, yrittäjien ja yhteisöjen pieniä hankkeita omalla rahalla. Nuoriso-Leader, Startti-Leader ja Yhteisö-Leader ovat hyviä työkaluja pieniin yksinkertaisiin rahoitustarpeisiin. Omat tuet ovat saaneet hyvää vastaanottoa toimijoilta.

Oman tuotannon hankkeita oli käynnissä vuonna 2019 10 kpl + toimintarahat + 2 teemahanketta. Kansainvälisiä hankkeita on käynnissä 5. Kaikki hankkeet toteuttavat hyvin strategiaa ja kokoavat alueen toimijoita yhteen. Derbyhankkeessa kumppaneina ovat 3 romanialaista Leaderia ja Kalakukko. Hankkeen teemana tapahtuman järjestäminen ja lähiruoka. Youth Board hankkeessa Keski-Piste Leaderin, Rieska Leaderin ja skotlantilaisten kanssa nuoret pohtivat vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämistä. Place branding hankkeessa Latvialaisten ja Ruotsalaisten kanssa kehitetään kyläbrändäystä. Outdoor Leader -hankkeessa useita ryhmiä Lounais-Suomesta sekä 2 leaderia Ruotsista. Hankkeessa kehitetään monipuolisesti lähiliikuntapaikkojen saavutettavuutta ja luodaan uusia kumppanuuksia.

Sekä oman tuotannon hankkeet että rahoittamamme hankkeet edistivät hyvin oppimista.

Ympäristöneuvontahanke on parantanut yhdistysten ja toimijoiden tietoisuutta ympäristöasioista ja mahdollisuuksista tehdä toimia omalla alueella. Uusia vesiensuojeluyhdistyksiä on perustettu 2. EkoTeko-hanke alkoi syksyllä ja siinä on myös jo järjestetty useita tiedotus- ja koulutustilaisuuksia yhteistyössä alueen yhdistysten kanssa.

Olemme ohjelmakauden alusta asti olleet aiempaa tiukempia yleishyödyllisyyden suhteen ja hakijoista ovat karsiutuneet tämän myötä yhdistykset, jotka hakivat vain oman toiminnan kehittämiseen rahoitusta. Toisaalta tämä on ohjannut hakijoita miettimään ja kehittämään omaa toimintaansa yleishyödyllisemmäksi ja yhteistyö on lisääntynyt.

Onnistuneena toimintatapana, jota olemme viime vuonna korostaneet, on hakijoiden ohjaaminen ajattelemaan uusia kohderyhmiä hyödynsaajina. Neuvonta on selvästi lisännyt verkostoitumista alueella, ja yhdistykset ovat aktiivisesti miettineet mitä toimintaa voisivat tuottaa nuorille.

Uusina yhteistyökumppaneina useat kansainvälisten hankkeiden kautta tulleet toimijat, joita on 15. Ekomuseohankkeen valmistelun aikana kuntien kulttuuritoimet ovat aktivoituneet yhteistyöhön. Myös Eurajoen yhdistystoimijat kokoontuvat nyt säännöllisesti ja saamme kutsun kokoontumisiin.

- *Kuvaus laatukäsikirjan toteuttamisesta, vertaisauditoinnista, oppimissuunnitelman toteuttamisesta*

Laatutyötä jatkettiin. Laatukäsikirja on täydentynyt ja muuttanut muotoaan enemmän toimintaohjeeksi. Hallitus hyväksyi sen kesällä. Vertaisauditointi Pohjoisimman Lapin Leaderin kanssa ei ole toteutunut suunnitellusti kiireiden ja heidän henkilövaihdosten takia. Olemme kuitenkin tavanneet muiden tilaisuuksien yhteydessä ja pitäneet etäpalaverin. Vertaisauditointi todettiin hyödylliseksi, vaikka se on aikaa vievää, joten pyrimme jatkamaan sitä.

Ohjelman toteutumista on arvioitu kuukausittain hallituksen kokouksissa. Laatukäsikirjan valmistelun yhteydessä on tehty jonkin verran sisäistä toiminnan analysointia ja käytäntöjen arviointia. Jatkovaa toiminnan arviointia on tehty henkilöstön viikkopalavereissa sekä arvioimalla, miten päättyneet hankkeet ovat toteuttaneet Loisto-strategiaa. Hallitus on pitänyt kesäkuussa strategiakatselmuksen ja toinen laajempi hallituksen katselmus on 6.1.2020. Strategia on toteutunut hyvin, mutta aktivointia on suunnattu alueen toimijoilta tulneiden toiveiden mukaan ympäristö, luonto ja nuorisoteemoihin.

Vuonna 2019 ei teetetty ulkoista arviointia, mutta hanketoteuttajia haastateltiin ja palautteen perusteella toimintaamme oltiin tyytyväisiä. Laajempi ulkoinen arviointi tehdään taas keväällä 2020. Tämän lisäksi suunnitelmissa kerätä vaikuttavuustietoa päättyneiltä hankkeilta.

Leader Ravakan ja Satakunnan ELY-keskuksen suhteet ovat hyvät ja keskustelevat. Saamme neuvoja nopeasti aina pyytäessämme. Kehityskeskustelu järjestettiin yhdessä kaikkien Satakunnan Leader-ryhmien kanssa. Kehittämistarpeet ovat lähinnä hakemusten tarkkuuteen liittyviä.

Oppimissuunnitelmaa on noudatettu osallistamalla eri tahojen koulutuksiin ja keräämällä edelleen hajanaista tietoa ohjelmakauden tulkinnoista. Hallitukselle on järjestetty yksi oma ja yksi Satakunnan Leader-ryhmien yhteinen koulutus. Hankehakijoille on järjestetty koulutusta lähinnä aloituspalaverien merkeissä. Henkilöstöpalavereja on pyritty pitämään säännöllisesti ja kehityskeskustelut puheenjohtajien kanssa vuosittain.

Kehittämiskohteiksi on aiemmin tunnistettu tarkempi neuvonta ja sitä on kehitetty. Kysymme myös entistä useammin ELY-keskukselta tulkintoja, koska hakijat kyselevät paljon uudentyypisiä asioita eikä kokemusta niiden tukikelpoisuudesta ole. Alkuvuodesta tunnistettiin henkilöstön resurssivaje, useat omat hankkeet vievät toiminnanjohtajan ja taloushallinnon resursseja, joten päätimme palkata taloushallinnon ammattilaisen ja vaihtaa tilitoimiston. Tilitoimiston kilpailutus ja vaihto tehtiin yhteistyössä kahden muun Leader-ryhmän kanssa. Nyt omat talousasiat ovat paremmalla mallilla ja omat maksuhakemukset laadukkaampia.

3. *Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä*

- *Mitä muutoksia aluekehittämisen toimintaympäristössä ja verkostoissa on raportointivuonna tapahtunut? Miten Leader-ryhmän rooli alueella on raportointivuoden aikana kehittynyt?*

Verkostot ovat entistä aktiivisempia ja kutsuja tilaisuuksiin tulee entistä enemmän. Satakunnan ja Varsinais-Suomen yhteistyö on lisääntynyt ja olemme saaneet kutsuja meille uusien verkostojen tilaisuuksiin kuten Eurajoen yhdistysillat, Uudenkaupungin yhdistysohjelman valmistelu, V-S matkailufoorumi sekä erilaiset strategiat, ohjelmat ja tulevaisuustyöryhmät. Olemme aiempaa paremmin tunnettu ja yhteydenottojen määrä on kasvanut tasaisesti. Valitettavasti resurssit eivät riitä käymään kaikissa tilaisuuksissa, vaikka verkostoitumisen kannalta ne olisivat tärkeitä. Noin 70 prosenttiin kutsuista on vastattava kieltävästi, mutta materiaalit tulevat käyttöön ja jakoon alueen toimijoille.

- *Kuvaus aluekehittämisen kokonaisuudesta ja yhteistyöverkostoista alueella ja Leader-ryhmän osallistumisesta alueen kehittämiseen ja yhteistyöverkostoihin.*

Satakunnan ja Vakka-Suomen alueilla toimii omat aluekehittämisen verkostot. Perinteisesti aluekehittäminen on ollut vähäistä. Rauman seudulla on toiminut Yritys-Suomi verkosto ja Vakka-Suomessa Seutu YPP verkosto. Kunnat ovat mukana useissa laajemmissa yhteistyöverkostoissa (esim. Lounaisrannikkoyhteistyötä Loura). Leader Ravakka on mukana alueensa verkostoissa, jotka ovat hyvä tiedottamisen kanavia. Omat teematilaisuutemme kokoavat toimijoita koko alueelta keskustelemaan ajankohtaisista kehittämistarpeista ja tilaisuudet toimivat myös hyvinä linkkeinä Satakunnan ja Vakka-Suomen toimijoiden välillä. Leader Ravakalla ei ole riittävästi resursseja toimia varsinaisena aluekehittämisorganisaationa, vaan roolimme on tiedonvälittäjänä ja neuvojana. Paikallislehden pääkirjoituksesta poiminta 12.3.2020: *”Reilussa kahdessakymmenessä vuodessa Ravakka on luonut toiminta-alueelleen vahvan brändin. Ravakan nimi tunnetaan. Alkuaikoina ja varmaan vieläkin EU-hankkeisiin liittyvä byrokratia pelotti hakijoita, mutta tällä seudulla on onneksi panostettu hyvin neuvontaan. Se on tuottanut tulosta.”*

- *Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo alueensa kehittäjänä perustuen ryhmän omaan arvioon.*

Leader-ryhmän rooliksi on toivottu koollekutsujaa ja toimijoita yhdistävää toimintaa ja sitä olemme toteuttaneet. Tärkeää on tiedon ja hyvin käytäntöjen levittäminen sekä verkostojen kutominen. Usein

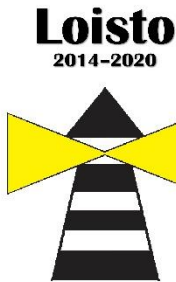
löydämme toimijoille uusia kumppaneita tai kerromme muualla toteutetuista hyvistä käytänteistä. Aktivoimme toimijoita myös alueen välisten hankkeiden toteuttamiseen ja mukavasti Satakunnan ja Varsinais-Suomen raja nykyisin ylitetäänkin. Tekemässämme arviointikyselyssä Ravakan toiminnan hyödyksi nousi vastauksissa mm. yhteistyön lisääntyminen ja alueen palvelujen paraneminen. Olemme linkki alueen ja maakuntatason toimijoiden välillä. Neuvontamme on välttämätöntä useille toimijoille.

4. Tavoitteet seuraavalle vuodelle

- *Mitkä ovat toiminnan keskeiset tavoitteet ja painopisteet vuonna 2020 strategian tavoitteiden saavuttamiseksi?*

Strategia on toteutunut suunnitellusti ja tavoitteet saavutettu hyvin. 2020 Teemavuodeksi nimettiin Katse tulevaisuuteen. Teemaan liittyen järjestämme tilaisuuksia, kuulemme alueen toiveita ja keskitämme viestintää tuloksista tiedottamiseen.

Lisäkehysten ja palautuvien varojen ansiosta meillä oli vuoden alussa kehystä jaettavana miljoona euroa. Tiedottaminen ja aktivointi nousivat jälleen oman toiminnan keskiöön. Tammikuun alusta palkkasimme oman osa-aikaisen viestintäkoordinaattorin, työn tulokset näkyvät jo, lehdissä on ollut etusivun juttuja, pääkirjoituksissa on kehoitettu hakijoita aktiivisuuteen ja Yle tekee EkoTeko hankkeen tilaisuudesta suoran aluelähetysten huomenna. Puhelin soi ja sähköposti pursuaa hanketiedusteluista. Keskeisenä tavoitteena on saada rahoituskehys sidottua hyviin hankkeisiin.

Strategiamme painopisteet:

1. Ympäristö, jossa elämme
2. Aktiivisesti arjessa
3. Aineeton pääoma ja kulttuurien kohtaaminen
4. Työtä tekeville

- *Analyysi toimintaympäristön muutoksesta ja siitä mahdollisesti johtuvat tarpeet suunnata strategian toteuttamista*

Tarvetta strategian painopisteiden muutokselle ei ole, mutta painotuksia on muutettu. Lisäkehlyshakemuksessa kerroimme, että mahdollinen lisäraha kohdennetaan ympäristöhankkeisiin ja niitä onkin nyt vireillä useita. Yhdistykset ovat aktivoituneet kiitettävästi. Jotkin tavoitteet eivät toteudu täysimääräisesti, koska strategiaa kirjoitettaessa ei vielä ollut tiedossa millaisia rahoituksia pystymme myöntämään. Sivuelinkeinoja ei synny tavoitteiden mukaisesti, koska ne eivät voi olla osa-aikaisia eikä kokeilutukia ja perustamistukia ei ole voinut myöntää niin laajasti kuin strategiaa kirjoitettaessa oletettiin. Uusiutuvan energian ja cleantech -alan hankkeita emme ole myöskään rahoittaneet kuin muutaman, koska ne ovat olleet niin isoja, että ne on haettu suoraan ELY:stä. Uusia kylä- ja asukasyhdistyksiä arveltiin syntyvän enemmän lähinnä ”kaupunki-leaderin” myötä, mutta emme saaneet siihen rahoitusta.

Vaikka toimintaympäristö on parantuneen taloustilanteen myötä muuttunut, olemme pystyneet vastaamaan tarpeeseen hyvin nykyisellä Strategialla.

5. Yhdistys ja sen resurssit

Ei sääntömuutoksia

- *Jäsenistö (ml. jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrä) ja jäsenistöön kohdistuva toiminta*
Jäsenmäärä 289, joista jäsenmaksun maksaneita 127. Organisaatioita jäseninämmme on 101. Jäsentoimintamme on ollut tiedotusta lukuun ottamatta vähäistä.
- *Hallituksen kokoonpano ja toiminta*

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut kertomusvuonna Heidi Jaakkola Uudestakaupungista ja varapuheenjohtajana Åke Vastavirta Raumalta. Hallitus on valittu kolmikantaperiaatteen mukaan huomioiden alueellinen tasapuolisuus. Kaksi hallituksen jäsentä on alle 25-vuotiaita.

Hallitus on osallistunut aktiivisesti kokouksiin, joissa puoltujen lisäksi aina keskustellaan strategian toteutumisesta ja aluekehittämisasioita. Hallituksen jäsenet toimivat aktiivisesti alueillaan tiedottaen ja neuvoen. Hallituksen jäsenet ovat myös osallistuneet Ruokaviraston koulutuksiin ja oman tuotannon hankkeiden toteutukseen.

	Heidi Jaakkola, pj	Uusikaupunki	julkinen hallinto
vj	Eija Maikola	Uusikaupunki	julkinen hallinto
jäs	Pirita Laivanen	Eurajoki	julkinen hallinto
vj	Tuija Kailaste	Laitila	julkinen hallinto
jäs	Pia Allen	Laitila	julkinen hallinto
vj	Katja Törrönen	Rauma	julkinen hallinto
jäs	Åke Vastavirta	Rauma	yhteisöt
vj	Kari Puttaa	Vehmaa	yhteisöt
jäs	Sanna-Kaisa Lehto	Rauma	yhteisöt
vj	Kari Aalto	Pyhämaa	yhteisöt
jäs	Krista Topi	Pyhäranta	yhteisöt
vj	Tatja Penttilä	Pyhäranta	yhteisöt
jäs	Olga Raitanen	Mynämäki	yhteisöt
vj	Kari Mäkelä	Mynämäki	yhteisöt
jäs	Saara Huovinen	Vehmaa	maaseudun asukkaat
vj	Paula Sievilä	Rauma	maaseudun asukkaat
jäs	Lauri Toivola	Laitila	maaseudun asukkaat
vj	Leena Linnala	Eurajoki	maaseudun asukkaat
jäs	Simo Reijonsaari	Uusikaupunki	maaseudun asukkaat
vj	Satu Puustinen	Mynämäki	maaseudun asukkaat

• Henkilöstö

Toiminnanjohtaja Ulla Kallio (yritystuet, alueidenväliset- ja kansainväliset hankkeet), hankeassistentti Terhi Sinisalo (yleishyödylliset hankkeet, kirjanpito ja maksatusneuvonta), projektikoordinaattori Tuuli Jansson (perhevapaalla).

Petri Rannikko 1.1. – 31.3. Kala-Leader hankeasiamies, Mika Halttu Kala-Leader aktivaattori 1.3. alkaen Anu Juva 1.1. – 28.2.2019 Kala-Leader hanketyöntekijä.

Mimmi Virtanen (Megafoni-hanke tiedottaja) osittain osa-aikaisena, lida Pakkanen osittain osa-aikaisena (Megafoni -tiedotushanke).

Juuliska Seikola (kv-koordinaattori ja kv-hankkeiden projektikoordinaattori)

Tiina Saaresranta 1.2. -28.2. Yhdistysklinikka-hanke ja 1.10. alkaen 50 % työajalla EkoTeko -hanke projektikoordinaattori.

Pekka Alho 1.3. alkaen osa-aikainen ympäristöneuvoja, Kati-Maria Keskitapio osa-aikainen toimistotyöntekijä 3.1. – 31.3.19, Osa-aikaisina Mirja Junkola (projektiluontoiset tehtävät), 1.3. -31.5.

Joona Silvola harjoittelija aluekarttoitus.

• Taloustilanne

Yhdistyksen taloudellinen tilanne ja likvidi ovat hyviä. Yhdistyksen jäsenmaksutuloja oli 1780,00, Nuoris- ja Startti-Leader tukia myönnettiin 4393,-.

Hanketoiminnan tulot/menot olivat n. 500 000 euroa. Palkkoja sivukuluineen on maksettu yhteensä 3318000, euroa, josta kokouspalkkioita 5020,00 euroa. Kokouspalkkiot ovat kohdistuneet sekä hallintohankkeelle, että kalatalouden hallinnointirahaan.